

papeže určité úkony vyšší jurisdikce nad větším územím; tak na př. arcibiskupové Soluňští nad Illyrskem, Sevillští nad Španělskem. Později užíváno v těchto případech titulu *legatus natus* neb i *primas*, kdežto apoštolskými vikáři slují nyní papežští zmocněnci, kteří vykonávají pravidelnou biskupskou pravomoc v územích, kde katolická víra se teprve zavádí a kde tudíž formálních diecesí ještě není nebo kde diecese dříve existující byly světskou mocí zabrány a sukcese biskupská trvale byla přerušena; tak na př. v misionářských zemích jest vždy určitý soubor misionářských stanic a apoštolských prefektur podroben jednomu apoštolskému vikáři. Rovněž v Evropě byli v posledních desetiletích v protestantských zemích severu až do obnovení hierarchie apoštolské vikáři a v Drážďanech jest posud apoštolský vikariát pro království Saské. V Rakousku jest t. zv. apoštolský polní vikář neboli polní biskup v čele veškeré duchovní správy vojenské. Apoštolské vikáři mají vždy svěcení biskupské.

II. Vikáři biskupští:

1. Aktivní biskup má po boku vikáře generálního (viz čl. Vikář generální);
2. je-li stolice biskupská uprázdněna úřaduje vikář kapitolní;
3. v určitém obmezeném smyslu jsou vikáři též děkani v jednotlivých okresích biskupské diecese jmenování, kteří proto v Čechách se nazývají »okresními vikáři« (srv. čl. Děkan).

III. Vikáři farní:

1. Jako dočasný vikář (*vicarius temporalis*) zřizuje se pomocný kněz ke správě farní pro dobu legální nepřítomnosti farářovy neb uprázdnění obročí (srv. čl. *Intercalare*) neb ustanovuje se též k tomu cíli, aby za faráře pro churavost a pod. nezpůsobilého k vykonávání úřadu samostatně a pod vlastní zodpovědnosti farní správu vedl. Rovněž nazývá se někdy farním vikářem pomocný kněz, který u filialního kostela obstarává správu duší byť i ne samostatně, nýbrž odvisle od faráře kostela hlavního (srv. čl. Kněží pomocní); řádoví kněží se neustanovují na řádových farářích jako faráři, nýbrž toliko jako vikáři, jež mohou býti kdykoli s místa svého opět odvoláni.

2. Stálý vikář (*vicarius perpetuus*) zřizuje se v případech, kde ten, jemuž fara náleží, farní úřad buď proto, že to jest osoba morální (řád a pod.), nebo jelikož jest povinen jinde residovati (na př. jako člen kapitoly), osobně nemůže vykonávati. Stálý vikář, jež jmenuje k návrhu oprávněného (*parochus primitivus*) biskup, zaujímá postavení skutečného faráře, jenom že *beneficium* má spravovati pro t. zv. *parochus primitivus* a od tohoto též dostává přiměřený plat. Někde, na př. v arcidiecesi Solnohradské, bývají též »farní vikáři« držitelé *beneficií*, *dismembrací* vzniklých nebo vyloučených, kteří jsou rovněž skutečnými faráři, a jedině jsou povinni farářům kostela hlavního, kteří mají právo, je presentovati, na znamení jakési odvislosti nepatrné dávky odváděti.

Vikář generální.

Generální vikář jest plnomocník (zmocněnec) biskupův, kterýž oprávněn jest vykonávati veškeru pravomoc biskupovi přináležející, vyjímaje záležitosti biskupovi zvláště vyhrazené. Pravidelně, nikoli však nutně, brán bývá ze středu kapitoly katedrální a musí sídliti v sídle biskupském. Biskup může míti generálních vikářů i více. Mandát vikáře zaniká odvoláním se strany biskupa a pak v těch případech, kdykoli zaniká jurisdikce

biskupa samého. Agendu kdysi důležitých generálních vikariátů zastávají dnešní doby na většině biskupské konsistoře (pokud se týká, ordinariáty).

Vikáři evangeličtí jsou pomocnými kněžními faráři.

I. Rozeznávají se:

1. Vikáři osobní, kteří za faráře, jež jsou ku službě nezpůsobilí nebo nejsou již s to, aby veškeré povinnosti svého úřadu plnili, farní úřad spravují buď zcela nebo z části.

2. Stálí farní vikáři, kteří se ustanovují k výpomoci v místech, kde farní správa vyžaduje více sil.

3. Vikáři superintendenční, kteří mají za úkol obstarávat dle poukazu superintendenta jednotlivé úkony správy farní i služby v kanceláři superintendenční.

4. Cestovní kazatelé.

Stálí farní vikáři a cestovní kazatelé volí se doživotně.

II. Úřad osobních a superintendenčních vikářů zaniká změnou v obsazení farního úřadu nebo superintendence. Po dobu uprázdnění farního úřadu může osobní vikář obstarávat veškeré úkony farní správy pod vedením a zodpovědností administratora; vikář superintendenční má však po dobu uprázdnění superintendence zástupce superintendentova dle jeho pokynů podporovati.

III. Zapravujeli farář sám celou odměnu vikářovu jmenuje jej presbyterium v souhlase s farářem; jestliže však náklad na jeho vydržování převezme úplně nebo z části obec, přísluší obci právo jej voliti jako faráře. Stálé vikáře farní a superintendenční volí obec týmž způsobem jako faráře. Pro volbu cestujících kazatelů jsou rozhodny příslušné stanovy schválené vrchní radou církevní. Za osobní a superintendenční vikáře mohou býti zvoleni i kandidáti teologie po odbytém 22. roce věku.

IV. Všichni vikáři podléhají dozoru farářovu (resp. superintendentovu), kterýž jest též zodpověden za správné obstarávání úředních záležitostí; v žádném případě nemá vikář právního nároku na nástupnictví ve farním úřadě. Všichni vikáři a kočovní kazatelé musí býti potvrzeni vrchní církevní radou, kteréhožto potvrzení mají se domáhati týmž způsobem jako faráři. Kde jsou ustanoveni ve filiálních obcích stálí farní vikáři, mají z pravidla v nepřítomnosti farářově v obci předsednictvo (§§ 24, 27, 35, 37, 38, 40, 48).

Vikáři kapitulní viz Kapitoly.

Vína viz Činy trestné, Náhrada škody a Právo trestní.

Vinaři viz Řády vinařské.

Vína umělá a polovina.

I. Pojem.

Vína umělá jsou ony výrobky vínu podobné, kteréž vytvoří se beze šťávy hroznové ze směsi různých látek (z vody, vinného líhu, glycerinu, cukru, vinného kamene a pod.) a směs ta činí dojem vína; polovínem rozumí se pak výrobek obsahující víno, ale výrobku tohoto dožívá se umělým rozmnožením moštu nebo přírodního vína přimísením vody a jiných látek, kteréž rozmnožené tekutině dodávati mají příchuti vína (jako cukr, glycerin, vinný líh atd.), nebo jichž se dožívá podobným způsobem z výhnětků, kteréž zůstaly z hroznů upotřebených již ku výrobě moštu, nebo z vinných sudů. Polovínem jest i přírodní víno, které smísí se s moštem ovocným nebo s vínem ovocným (rozh. min. sprav. ze dne